

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2024, 24(4), 1987 – 2012. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1420855>

Kahramanmaraş Merkezli Depremi Eğitim, Öğrenci ve Öğretmenler Üzerindeki Etkilerinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Evaluation of the Effects of Maraş Centered Earthquake on Education According to the Views of Classroom Teachers

Aytekin KARBEYAZ¹ , İsmail YILDIRIM²

Geliş Tarihi (Received): 16.01.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 03.10.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.12.2024

Öz: Bu çalışmada amaç, Kahramanmaraş merkezli depremin eğitim, öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkilerini sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan durum çalışması metodu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Kahramanmaraş merkezli depremin yaşandığı Osmaniye ile Hatay illerinde görev yapan ve kolay ulaşılabilir örneklem seçme yöntemi kullanılarak belirlenen toplam 14 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen veriler NVivo bilgisayar paket programından yararlanılarak içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Analiz sonucunda; bazı katılımcılara göre depremden sonra okul binalarının hasarlı olduğu ve buna bağlı olarak katılımcıların kaygılı olduğu ve korktuğu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar eğitime ara verilmesi ile öğrencilerde öğrenme kayıplarının meydana geldiğini, depremlerin öğrenci ve öğretmenlerin psikolojisini olumsuz yönde etkilediğini ve bu nedenle derse yönelik ilginin azaldığını, öğrencilerin sosyal ilişkilerinin zayıfladığını ve öğrencilerin derse yönelik adaptasyonun bozulduğunu ifade etmişlerdir. Depremin öğrencileri psikolojik, ekonomik ve sosyal açıdan olumsuz yönde etkilediği, öğrencilerin özgüven ve güven duygusunu zedelediği katılımcı ifadelerinden anlaşılmıştır. Depremden sonra öğrencilerin sürekli depremi anlattığı ve yaşanan bu olumsuzlukları henüz atlatmadığı, umutsuz olduğu, üzüldüğü, belirsizlik, çaresizlik duygularını hissettiği ve agresif olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca depremden sonra öğretmenlerin binaya girdiklerinde veya oluşan artçı sallantılardan dolayı kaygı seviyelerinin arttığı ve korktuğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlara göre çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Deprem, Eğitim, Kaygı

&

Abstract: The study aims to evaluate the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on education, students and teachers according to the views of classroom teachers. In the study, the case study method within the qualitative research approach was used. The study group of the research consisted of a total of 14 classroom teachers working in Osmaniye and Hatay provinces where the Kahramanmaraş-centered earthquake occurred and who were selected using the convenience sampling method. The data were collected through a semi-structured interview form developed by the researchers. The data obtained were interpreted by content analysis method using NVivo computer package program. As a result of the analysis; according to some participants, it was revealed that the school buildings were damaged after the earthquake and accordingly, the participants were anxious and afraid. Participants stated that learning losses occurred in students due to the interruption of education, earthquakes negatively affected the psychology of students and teachers and therefore, interest in the course decreased, students' social relations weakened and students' adaptation to the course deteriorated. It was understood from the statements of the participants that the earthquake had a negative impact on students psychologically, economically and socially and damaged their sense of self-confidence and trust. After the earthquake, it was revealed that students constantly talked about the earthquake and could not overcome these negativities, were hopeless, sad, felt uncertainty, helplessness and were aggressive. In addition, it was revealed that after the earthquake, teachers' anxiety levels increased and they were afraid when they entered the building or because of the aftershocks. Various suggestions were made according to the results obtained.

Keywords: Classroom Teacher, Earthquake, Education, Anxiety

Atıf/Cite as: Karbeyaz, A. & Yıldırım, İ. (2024). Kahramanmaraş merkezli depremin, eğitim, öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkilerinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(4), 1987-2012. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1420855>.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Aytekin Karbeyaz, Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü, aytekinarbeyaz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1483-5581

² İsmail Yıldırım, İskenderun İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, ibh82@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2065-2335

1. GİRİŞ

Tarih boyunca yeryüzünde doğal afetler meydana gelerek insanları ciddi oranda etkilemiştir (Soydan & Alparslan, 2014). Doğal afetler içerisinde bulunan depremlerin ise etkisi azımsanmayacak kadar büyüktür. Çünkü depremler hem can hem de mal kaybına neden olmaktadır. Depremleri önceden tespit eden bir cihaz henüz bulunmadığı için, insanları aniden ve hazırlıksız bir şekilde yakalamakta, canlı-cansız varlıklara zarar vermektedir. Depremlerin topluma etkileri sadece can kayıpları değil ayrıca ekonomik, sosyal ve psikolojik açılardan da çok çeşitli ve uzun vadede zararları olmaktadır.

Yaşanan bu depremler Türkiye'nin bir deprem kuşağında olduğunu bizlere bir daha kanıtlamaktadır. Türkiye, dünyada tespit edilen Alp Himalaya (Akdeniz) Deprem kuşağında bulunmaktadır. Türkiye, Anadolu'nun bu deprem kuşağında yer almasından dolayı birçok şiddetli depreme şahit olmuştur (Şahin & Sipahioğlu, 2002). Bu nedenle deprem konusunda daha dikkatli olunması gerekmektedir. 17 Ağustos 1999 yılında meydana gelen Gölcük Depremi'nin insanlar üzerinde ciddi etkileri olmuştur. Yakın zamanda yaşanan 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli deprem, ülkemizde deprem gerçeğini bir daha insanlara hatırlatmıştır. Bu depremin etkisiyle birçok bina hasar görmüş, insanlar evsiz kalmış ve can kayıpları yaşanmıştır.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Elâzığ, Osmaniye, Şanlıurfa, Diyarbakır, Kilis ve Adana illerimizdeki binalarda hasar olmuş ve binalarda yıkımlara neden olmuştur (Dinçer vd., 2023). Utkucu vd. (2023) göre dünyada yıkıcı depremler sınıfına giren Kahramanmaraş merkezli deprem çok sayıda can kaybına neden olmuştur. Bu kayıplardan dolayı insanlarda aşırı bir panik, kaygı ve mutsuzluk gibi duygular oluşmuştur (Kurt & Gülbahce, 2019). Yaşanan bu depremlerden sonra binleri aşan artçı sallantılar meydana gelmiş ve on bir ili derinden etkilemiştir. Deprem sonrası insanlarda korku, keder, suçluluk, öfke, zihinsel, duygusal olumsuzluklar görülebilir (Nakajima, 2012). Bu travmatik etkilerin olması da doğal olarak karşılanabilmektedir (Yelboğa, 2023). Çünkü insanlar birçok üzücü durum ile karşı karşıya kalmıştır. İnsanlar depremden dolayı başka şehirlere göç etmişler ve orada kendilerine yeni yaşam alanları kurmaya başlamışlardır (Yamamoto & Altun, 2023). Depremlerin hemen ardından 2 milyondan fazla kişi farklı illere göç etmiştir (Gökâlöp Yılmaz & Şikar Turan, 2023). Meydana gelen bu depremler sadece depremin yaşandığı o bölgelerde yaşayan insanları etkilememiş ayrıca ülkenin tamamını etkileyen toplumsal bir travma olarak ortaya çıkmıştır (Bıçakçı & Okumuş, 2023). Oluşan depremler, depremin gerçekleştiği o bölgede birçok faaliyetin durmasına neden olmuştur. Bu faaliyetlerinden birisi de eğitim-öğretim faaliyetleridir. Çünkü depremlerden sonra okul binalarından bazıları zarar görmüştür. Deprem, çocukların eğitime ulaşmasını engellemiş, eğitim faaliyetlerinde kalitenin düşmesine, eğitim camiasında görev alan kişilerin depremden olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur (Çocukları Koruma Merkezlerini Koruma Derneği [ÇOKMED], 2021). Yamamoto ve Altun (2023) yaptıkları bir çalışmada depremin insanların psikolojisini olumsuz yönde etkilediğini, depremin birçok binaya zarar verdiğini ve bu binalar içerisinde yer alan okulların depremden dolayı zarar gördüğünü ve bu nedenle öğrenme kayıplarının meydana geldiğini ortaya çıkarmışlardır. Kurt ve Gülbahçe (2019) yaptıkları bir çalışmada yaşanan Van depreminden 8 yıl sonra öğrencilerin genelinde Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) düzeylerinin orta ve orta-ağır düzeyde çıktığını bulmuşlar ve bunu da bu kişilerin depremden sonra herhangi bir tedavi görmediklerine bağlamışlardır. Yelboğa (2023) bir çalışmasında 6 Şubat depreminin insanlar üzerinde çeşitli travmatik etkilerinin olduğunu ve bu etkilerden dolayı insanların psikolojik dengesinin bozulduğunu, insanların derinden etkilendiğini, insanların ruhsal travmalar yaşadığını ve bu nedenle insanların uzman kişilerce tedavi edilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Öztürk (2013) yaptığı bir çalışmada depremden sonra insanların çevrelerine yönelik duyarlılık gösterdiğini bulmuştur. Marangoz ve İzci (2023) tarafından yapılan bir çalışmada 6 Şubat depreminin yaşandığı bölgelerde bulunan bir kısım okulların zarar gördüğünü, illere göre 3-7 hafta arasında eğitim-öğretime ara verildiğini, deprem yüzünden öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin psikolojik sorunlar yaşadığını bulmuşlardır. Arslan (2023) ve Öztürk ve Kırcı'ya (2023) göre deprem sonrası insanlarda depresyon, kaygı, panik bozukluk, uyku bozukluğu, dikkat ve konsantrasyon eksikliği görülebilmektedir. Arslan (2023) yaptığı bir çalışmasında, Kahramanmaraş

merkezli depremden sonra bazı okul binalarının hasar aldığını, buna bağlı olarak öğrencilerin başka illere nakil gittiğini, deprem sonrası öğrencilerin okullarına dönmediğini, öğrencilerin motivasyonunun düştüğünü, öğrencilerde davranış sorunlarının görüldüğünü ve yaşanan bu depremden dolayı öğrencilerin stresli olduğunu bulmuştur.

Depremi yaşayan insanların sürekli depremin konuşulduğu ortamda kalması, bu insanların depremi unutmamasına önemli bir engeldir. Afet sürecinde yaşanan trajik olaylara ait görüntüler izin alınmadan sosyal medya üzerinden paylaşılması, insanlar üzerine olumsuz etkilere neden olmaktadır (Şahin vd., 2023). Özellikle medya, deprem ile ilgili sürekli haber yaptığı için insanlar için depremi hatırlatıcı rol oynamaktadır. Depremi başlangıcından bu yana medya aktif bir görev almıştır. Bu nedenle insanların yapılan haberlerden olumsuz yönde etkilenmemesi için habercilerin insanların hassas olduğu noktalara dikkat etmesi gerekmektedir. Bu noktada medya mensupları afet yönetimi ve afette haber yapma ilkeleri konularında eğitim almaları gerekmektedir (Soydan & Alpaslan, 2014). Ayrıca depremin hemen sonrasında depreme ait enkazların ve depremzedelere ait görüntülerin medyada gösterilmesi depremzedeler üzerinde olumsuz etkiler bırakabilmektedir (Şahin vd., 2023).

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada amaç; Kahramanmaraş merkezli depremin eğitim, öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkilerini sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmektir.

Bu araştırmanın problem cümlesi; Kahramanmaraş merkezli depremin eğitim, öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkileri sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre nasıldır?

Alt Problemler:

1. Kahramanmaraş merkezli depremin eğitime etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
2. Kahramanmaraş merkezli depremin öğrenciler üzerindeki etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
3. Kahramanmaraş merkezli depremin öğretmenler üzerine etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın önemi

6 Şubat depreminin yaşandığı bölgelerde eğitim-öğretim de dâhil tüm etkinliklere ara verilmiştir (Arslan, 2023). Yaşanan depremlerin olumsuz etkileri ve hala devam eden artçı sallantılar insanların psikolojisini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu artçı sallantıların eğitim öğretime olan olumsuz etkisi göz ardı edilemez. Literatür incelendiğinde; depremin meydana geldiği bölgede depremin fiziksel etkisi, insanlar üzerine yaptığı psikolojik baskı (Nakajima, 2012; Kirman, 2023) ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan farkı, depremin eğitim-öğretimi, öğretmen ve öğrencileri nasıl etkilediğini birleştiren bir çalışma olmasıdır. Çünkü eğitim-öğretimin en önemli iki unsuru olan öğrenci ve öğretmenlerin depremden dolayı hem fiziksel hem de psikolojik yönden olumsuz yönde etkilendiği bilinmektedir. Bu olumsuz etkiler yüzünden eğitimin niteliğinin düşeceği bilinen bir gerçektir. Elde edilen sonuçların bu bölgelerde gerçekleştirilen eğitimin niteliğinin artırılmasına katkısının olacağı varsayılmaktadır. Bu çalışma ile öğretmenlerin gözünde depremin etkileri betimlenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada; nitel araştırma yaklaşımlarından içerisinde bulunan durum çalışması metodundan yararlanılmıştır. Durum çalışması; bir duruma yönelik faktörlerin bütüncül bir anlayış çerçevesinde

incelenmesi, katılımcıların ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve bu durumdan nasıl etkilendikleri üzerine çalışılmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Durum çalışması, araştırmacının bir programı, etkinliği, bir süreci, bir veya daha fazla kişiyi, olayı ve bu olayın derinlemesine araştırıldığı nitel bir araştırma tasarımıdır (Creswell, 2014). Bu çalışmada durum çalışması yöntemi, araştırma sorularına yanıt aramada kullanılacak en uygun yöntem olduğu için seçilmiştir. Çünkü depremin hemen sonrasında, depremi yaşamış ve depremden etkilenmiş sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Durum çalışmasında belirli bir duruma yönelik sonuçlar ortaya konulmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 6 Şubat depremlerinin yaşandığı Osmaniye ve Hatay illerinde görev yapan sınıf öğretmenleri arasından kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 14 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi, araştırmacılara kolay ve yakın olan katılımcıların seçilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu çerçevede ikinci araştırmacının Hatay ilinin Payas ilçesinde görev yapması ve İskenderun'da ikamet etmesinden dolayı katılımcılara ulaşım gönüllülük ilkesi çerçevesinde görüşmeler gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen görüşmeler, 14 katılımcıdan itibaren verilerin kendini tekrarlanması sebebi ile başladığı için sonlandırılmıştır. Araştırmacılar, araştırma öncesinde çalışma grubunun büyüklüğü ile ilgili net bir sonuca varamaz, araştırma sırasında zengin veriler elde edildiğinde ve veriler kendini tekrarlamaya başladığında yeterli sayıda katılımcıya ulaşılmış demektir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Tablo 1'de araştırmaya dâhil olan katılımcıların demografik bilgisi sunulmuştur (Katılımcı= K).

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Bilgisi

Katılımcılar	Cinsiyeti	Okulun Bulunduğu Yer	Yaş	Kıdem
K 1	Kadın	İlçe Merkezi	27	5
K 2	Kadın	İlçe Merkezi	40	18
K 3	Erkek	İlçe Merkezi	35	14
K 4	Erkek	İlçe Merkezi	38	16
K 5	Kadın	İlçe Merkezi	40	11
K 6	Erkek	İl Merkezi	42	17
K 7	Erkek	İlçe Merkezi	42	2
K 8	Erkek	İlçe Merkezi	56	32
K 9	Erkek	İl Merkezi	45	22
K 10	Erkek	İl Merkezi	28	6
K 11	Erkek	İlçe Merkezi	40	18
K 12	Erkek	İlçe Merkezi	56	32
K 13	Erkek	İl Merkezi	31	10
K 14	Kadın	İl Merkezi	42	19

Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların çoğunluğunun erkek (10) olduğu, öğretmenlerden çoğunun (9) ilçe merkezinde çalıştığı, yaşlarının 27-56 arasında değiştiği ve kıdemlerinin ise 5-32 yıl arasında değiştiği anlaşılmıştır.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılarak toplanmıştır (Ek). Yarı yapılandırılmış görüşme formu; önceden hazırlanmış sorulardan oluşan ve ihtiyaç duyulduğunda ilave soruların sorulduğu, olgu ile ilgili derinlemesine bilgi toplamak için sonda soruların da sorulabildiği ve soru sırasının değiştirilebildiği bir görüşme türüdür (Yıldırım & Şimşek, 2018). Görüşme formunda yer alan sorular, araştırma sorusuna yanıt aranacak şekilde hazırlanmıştır.

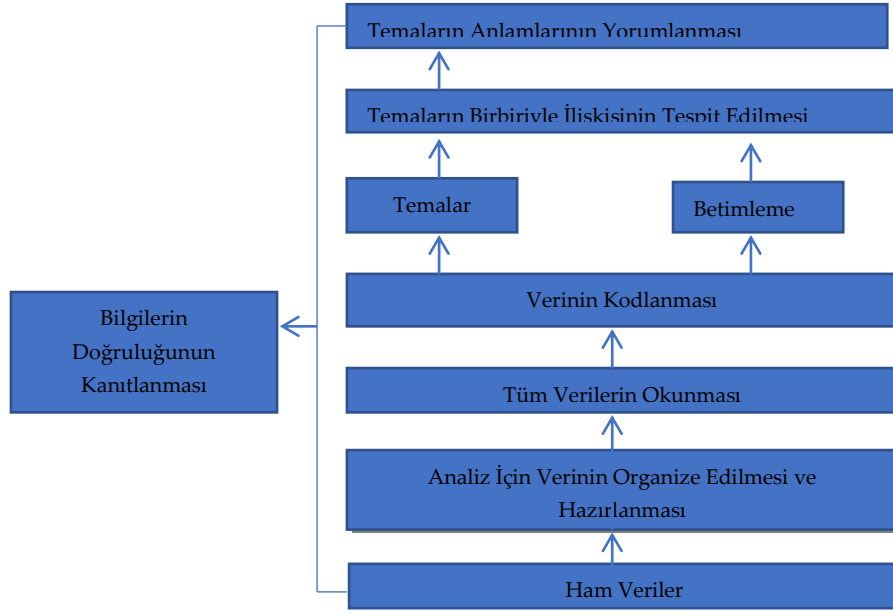
Araştırmacılar tarafından ilk olarak literatür taranarak 10 soruluk bir yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlandıktan sonra Osmaniye’de depremi yaşamış ve şu anda burada görev yapan bir sınıf öğretmenine incelemesi için gönderilmiştir. Bu öğretmenin önerileri doğrultusunda ekte sunulan yarı yapılandırılmış görüşme formuna iki soru daha eklenmiştir (ikinci ve üçüncü soru). Hazırlanan form sonrasında sınıf eğitimi alanında uzman iki Dr. unvanına sahip öğretmene, sonrasında ise biri sınıf eğitimi diğeri ise eğitim yönetimi teftiş planlaması ve ekonomisi alanında uzman iki Prof. unvanına sahip öğretim üyelerine incelemeleri için gönderilmiştir. Uzmanlar tarafından görüşme sorularının anlaşılabilirliği ve bu görüşme sorularının araştırma sorularına yanıt verebilecek şekilde düzeltmelere yer verilmiştir. Ardından alınan izinler çerçevesinde okul idarecileri ile çeşitli toplantılar gerçekleştirilmiştir. Görüşülen idareciler olumlu yanıt verdikten sonra sınıf öğretmenleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İlk yedi katılımcı ile yaklaşık 33 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. 8. ve 9. katılımcı ile 35 dakika, geriye kalan katılımcılar ile yaklaşık 38 dakika görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeleri gerçekleştiren ikinci araştırmacı katılımcıların cevaplarını olduğu şekli ile bilgisayar Word programına aktarmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılarak elde edilen veriler NVivo bilgisayar paket programından yararlanılarak içerik analizi metodu ile çözümlenmiş ve sonrasında yorumlanmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin kavram, temalar bağlamında bir arada ve okuyucuların anlayacağı biçimde raporlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018). İçerik analizi ile elde edilen veriler çözümlenerek bir dizi olgu ve bu olguyla ilgili kapsamlı temalara ulaşılmaktadır (Creswell, 2014). Yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler sırasında görüşme sorularına verilen yanıtlar bilgisayar Word programına, sonrasında ise bu veriler NVivo bilgisayar paket programına aktarılmıştır. Araştırmacılar tarafından veriler okunmuş ve genel bir bilgi elde edilmiştir. Sonrasında sınıf eğitiminde Dr. unvanına sahip iki hoca verileri kod, kategori ve temalar bağlamında çözümlenmiştir.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel bir çalışmada geçerlilik; çalışmaya ait adımların ayrıntılı bir şekilde açıklanmasıdır. Nitel bir çalışmada verilerin toplanış şekli analizine kadar geçen adımların ayrıntılı bir şekilde anlatılması geçerliliğin önemli bir kanıtıdır (Creswell, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2018). Creswell’e (2014) göre nitel verilerin analiz basamakları Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Nitel araştırmada verilerin analizi

Öncelikle görüşme anında elde edilen veriler bilgisayar Word programına sonrasında NVivo bilgisayar paket programına aktarılmıştır. Bu program aracılığı ile katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan görüşme sorularına verdiği yanıtlar soru soru okunarak incelenmiştir. Sonrasında kod, kategoriler elde edilmiştir. Bu kod ve kategoriler birleştirilerek temalara ulaşılmıştır. Elde edilen kod ve temalara yönelik doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Elde edilen kod, kategori ve temalar katılımcıların birine incelemesi için gönderilmiştir. Gelen dönütten sonra bulgular raporlanmıştır.

Güvenirlilik; bir veri setinden elde edilen kod ve temaların farklı araştırmacılar tarafından kodlanarak aynı ya da benzer temalara ulaşılmasıdır. Farklı çalışmalardan farklı araştırmacılar tarafından elde edilen kodların birbirleri ile tutarlı olması nitel araştırmada güvenilirliğin bir kanıtı olarak gösterilebilir (Gibbs, 2007, aktaran Creswell, 2014). Bu çalışma kapsamında sınıf eğitimi alanında uzman iki Dr. unvanına sahip öğretmenlerce tüm kodlamalar ayrı ayrı yapılmış ve kodlayıcılar arasındaki benzerlik, birinci temada %80, ikinci temada %81, üçüncü temada %84, dördüncü temada %85, beşinci temada %86, altıncı temada %87, yedinci temada %88, sekizinci temada %84, dokuzuncu temada %85, onuncu temada %82, 11. ve 12. temalarda ise yaklaşık %89 oranında benzerlik elde edilmiştir. Ardından oluşturulan kod, kategori ve temalar iki öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Kodlayıcılar arasında görüş birliğinin %80'dan az olmaması beklenmektedir (Miles & Huberman, 1994).

2.6. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 17.10.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2023/18

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler soru soru çözümlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ilk dört soru, araştırmanın birinci sorusuna yanıt bulacak sorular, 5-8 sorular araştırmanın ikinci sorusuna yanıt bulacak sorular ve 9-12 sorular araştırmanın üçüncü sorusuna yanıt bulacak sorulardır.

3.1. Eğitim Öğretime İlişkin Görüşler:

Bu başlık altında eğitim öğretime ilişkin görüşler okul binalarının durumu, eğitimin olumsuz yönde etkilenmesi, birleşen okulların durumu ve depremin eğitime etkisi temaları altında ele alınmıştır.

Okul Binalarının Durumu Teması

Görüşme sorusu 1; 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra okulların fiziki yapısı ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Okul Binalarının Durumu Teması oluşturulmuş ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Okul Binalarının Durumu Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Okul Binalarının Durumu	Sağlam olması	sağlam, perde beton	9	38	"...Bazı okullarımızda yıkım kararı çıktı ama genel olarak bizim bölgemizde sağlam diyebilirim." (K4) "Yaşanan depremden sonra okulların fiziki yapısının ekseriyetle sağlam olduğunu düşünüyorum. Özellikle okul binalarında perde betonun kullanılması okullarının dayanıklılığını arttırmıştır." (K7)
	Hasarlı olması	hasarlı, eski binalar, yıkım kararı, depremin gücü, deprem testi, tedbir alınması, deprem yıkıcı,	8	33	"6 Şubat depremi sonrası bazı okullarımız hasar aldı ama hasarsız olan ve zor günlerde insanımıza kapısını açan birçok okulumuz vardı..." (K11) "Depremi şiddeti çok büyük ve yıkıcı etkisi çok fazla olduğu için zarar ve hasarı olmayan okul imkânsız derecesindedir. Bölgemizdeki okullarda sıva çatlağı, dolap kapaklarında kırıklar, yerlerde çatlaklıklar oluşmuştur. Ayrıca dolap içindeki eşyalarda da kırıklar mevcuttur." (K13)
	Kaygı verici olması	kaygı, bilinmezlik, şüphe, hasar	6	25	"...Yalnız hasarlı olan binalarda problem var. Eğitim öğretim konusu biraz kaygılandırıcı bir durumdadır. Özellikle güçlendirilmiş binalarında yıkıldığını görmek bende kaygılandırıcı bir durum oluştu." (K1) "...Depremde binalar olumsuz olarak etkilendiler. Örnek vermek gerekirse okulların sağlamlıkla ilgili şüphelerim oluştu." (K3)
	Binaların çok katlı olmaması	çok katlı binalar, binaların yatay olması	1	4	"Okulların fiziki olarak yaşanan depremlerle birlikte insanlar için daha da yaşanılabilir ortama çevrilebilir olması gerektiğini düşünüyorum. Çok katlı okullardan ziyade yatay mimari okullar yapılabilir." (K14)

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun (%38) okul binalarının sağlam olduğunu vurgulamıştır. Katılımcıların %33'ü okul binalarının hasarlı olduğuna dikkat çekmiştir. 6 katılımcı ise bu durumun kaygı verici olduğunu ileri sürmüştür.

Eğitimin Olumsuz Yönde Etkilenmesi Teması

Görüşme sorusu 2; 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra eğitim-öğretime ara verilmesinin eğitim-öğretim üzerine etkisi ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Eğitimin Olumsuz Yönde Etkilenmesi Teması oluşturulmuş ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.*Eğitimin Olumsuz Yönde Etkilenmesi Teması*

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Eğitimin Olumsuz Yönde Etkilenmesi	Öğrenme kayıplarının olması	deprem, ara verilmesi, felaket, olumsuz etki, öğrenme kaybı, olumsuz yaşam koşulları, okulların kapatılması, geri kalma, konuyu unutma, telafi eğitimi, dezavantaj	9	52	"Tabi ki depremin eğitim öğretimin ara verilmesinde büyük dezavantajları olmuştur. Öğrenciler eğitimlerinden geri kalmıştır. Fakat eğitimden daha önemli olan unsur insan sağlığı ve güvenliğidir. Zira bunlar bir ortamda olmazsa kesinlikle eğitim öğretim aksar ve ikinci plana döner." (K10) "Bilindiği üzere ülkemiz tüm dünyada olduğu gibi bir pandemi sürecinden geçti. Daha onun etkilerini azaltmada başımıza deprem felaketi geldi burada verilen ara zorunlu olarak verilmiştir nitekim hasarsız binalar da eğitim öğretim en kısa sürede başlamıştır. " (K11)
		psikolojik olumsuzluk, felaket, ara verme, şok durumu, güvenlik sorunu, psikolojik travma, korku, ruhsal etki, panik	4	24	"Bölge halkı ve çocuklar bu felaketten çok etkilendiler dolayısıyla hala psikolojik travmalar yaşıyorlar. Okullara ara verilmesiyle çocukların toparlanması için fırsat yaratılmış oldu. Eğer ara verilmeseydi birincil ihtiyaçları bile yeterince karşılanmayan bu öğrenciler ve öğretmenler eğitime zaten odaklanamayacaktı. Bina içerisine girmek bile çocuklar ve öğretmenler için büyük korku uyandırdığından derslerden verim alınamayacaktı..." (K13) "Eğitim öğretimi mecburen ara verildi çoğu yerleşim yeri tamamen yok oldu. Öğrencileri psikolojik olarak okullara giremezdi ve gelemezdi. Bu açığın acil bir şekilde kapatılması gerekli." (K2)
	Derse ilginin azalması	dezavantaj, ara verme, derse soğuma, alışma sorunu, afet, dersten uzak kalma	2	12	"Yaşadığımız deprem sonrası okullarda eğitime zorunlu ara vermek her zaman bir dezavantaj olmuştur. Bu durum ister istemez öğrencilerde ve biz öğretmenlerde bir soğuma olmuştur. Bu süreci maalesef atlama biraz zaman alacaktır." (K4) "Çocuklarımız bir afeti yaşamamanın şokunu atlatabilmeyen eğitimden uzak kalarak her türlü yoksunluğu yaşayarak pek çok şeyden yaşama uyum sağlamakta sorun yaşamışlardır bu da eğitim hayatlarında tamiri zor hasarlar bırakmıştır." (K5)
	Sosyal ilişkilerin olumsuz etkilenmesi	sosyal ilişkilerde yetersizlikler, barınak,	1	6	"... Ayrıca sosyal ilişkilerde de etkisi görülmekte. Çadır hayatı, konteyner hayatı bunlardan birkaçı..." (K1)
	Adaptasyon sorununun olması	Yeni düzen, alışamama, zaman iyileşme, hayatın devam etmesi	1	6	"...Ayrıca insanların ve öğrencilerin öğretmenlerinin oluşan yeni düzene ayak uydurma süreci açısından olumlu buluyorum." (K12)

Bu temaya Tablo 3'ten bakıldığında; katılımcıların yarısından fazlasının (%52) öğrencilerin deprem yüzünden öğrenme kayıplarının olduğuna dikkat çekmiştir. Katılımcıların %24'ü depremin psikolojik olumsuzluklara neden olduğu, katılımcıların %12'si derse yönelik ilginin azaldığı, birer katılımcı ise sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilendiği açıklamıştır.

Birleşen Okulların Durumu Teması

Görüşme sorusu 3; 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra kendi binası yıkılarak başka okulların bünyesinde eğitim-öğretim vermek zorunda kalan ilkokullarla ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Birleşen Okulların Durumu Teması oluşturulmuş ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Birleşen Okulların Durumu Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Birleşen Okulların Durumu	Oryantasyonun bozulması	adapte sorunu, mecburiyet, sahiplenme yok, düzenin bozulması, olumsuz etki, misafir, ruhsal etki, panikli, endişe, fobiler oluşması,	9	42	"Mecburi bir şekilde yaşanan doğal afetten dolayı diğer okulları bağrımıza basmamız ve onları kucaklamamız gerekmektedir. Her ne kadar öğrenciler ve öğretmenler yerlerini yadırgasalar da yeni bina ve yeni ortama belli bir zaman sonra ayak uyduracaklardır. Yeni binaları yapılarına kadar diğer okullarımızda misafir olarak eğitim ve öğretime devam edeceklerdir." (K9) "İnsanlar kendi evinde olmadığı mı misafir gibi hissediyor elbette başka okulda olmak zor. Ayrıca En kısa zamanda kendi okullarına yapıp düzenin bir an önce sağlanması eğitim açısından önemlidir." (K12) "Başka okullar da eğitim öğretim vermek gerçekten zor ve sıkıntılı bir durum aynı dersliğin iki sınıf tarafından kullanılması bile çoğu zaman sıkıntı oluyor..." (K11)
		Sınıf düzeninin bozulması	tadilatın gecikmesi, mağduriyet, alışkanlıkların değişmesi, müşterek kullanma, sıkıntı, sahiplik yok,	7	33
	Okulun kalabalık olması	sınıflar kalabalık, ilgisizlik, verimin düşmesi, motivasyonun düşmesi	2	9	"... İki okulun bileşimi ile kalabalık olması ve eğitim öğretimde verimin düşmesine neden olabilir..." (K13) "...Diğer yandan daha kalabalık sınıfların olması eğitim açısından olumsuz sonuçlar doğurdu." (K4)
	Temizlik sorununun olması	sınıflar pis, kirli, yeterince temiz değil	1	4	"...Temizlik konusunda çok dikkatli olunmalıdır. Pandemi sonrası kalabalık ortamlarda temizliğe önem verilmelidir." (K1)
	Ders süresinin az olması	Ders süresi az, sınıfın ortak kullanımı	1	4	"Ders süreleri az olduğu için çok verimli olmuyor ister istemez bir sınıfı iki öğretmenin kullanması çok sağlıklı bulmuyorum..." (K1)
	Okul mesafesinin çok olması	mesafe uzak, zorunluluk, yorgunluk	1	4	"Deprem sebebiyle kendi okullarında eğitim öğretim göremeyen öğrenciler için olumsuz bir durum söz konusu. Evlerine mahallelerine daha uzaktaki okullarda eğitim öğretim görmek zorunda kalıyor çocuklar." (K6)
	Okulların aynı yaş grubuna uygun olmaması	yaş grupları uygun değil	1	4	"...Aynı yaş grubuna hitap eden okullarda sıkıntı daha az diyebiliriz." (K11)

Bu temaya Tablo 4'ten bakıldığında; katılımcıların çoğunun (%42) depremden dolayı başka okullar ile birleşerek eğitim görmek zorunda kalan öğrencilerin alışmadığına dikkat çekmiştir. Katılımcıların %33'ü sınıf düzeninin bozulduğunu, katılımcıların %9'u okulun kalabalık olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca katılımcılar okulların birleşmesi sonucunda temizlik sorununun ortaya çıktığını, ders süresinin

azaltıldığını, okul mesafesinin uzak olduğunu ve okulların aynı yaş grubuna uygun olmadığını açıklamıştır.

Deprem Etkisi Teması

Görüşme sorusu 4; 6 Şubat depreminin yaşandığı bölgelerde gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetleri üzerine oluşabilecek depremin olumsuz etkileri ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Deprem Etkisi Teması oluşturulmuş ve Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Deprem Etkisi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzde (%)	Örnek Görüşler
Deprem Etkisi	Öğrenci ve personeli psikolojik yönden olumsuz etkilemesi	psikolojik sorun, psikolojik destek, korku, tedirgin, unutamama, kaygı, buhran, fiziksel zarar, tedbir, sosyolojik etki, uzun yıllar sürmesi, dayanışma, yeni bina, sürekli hatırlama, can kaybı	11	55	"Uzun vadede bir deprem olursa binanın sağlamlığına göre binanın ayakta hasarlı olarak kalması ya da yıkılması söz konusu olabilir. Eğer o okulda eğitim öğretim yapılıyorsa, öğrencilerin ve öğretmenlerin enkaz altında kalıp kalmaması an meselesi olabilir." (K10) "Deprem korkusu insanların hafızasından uzun süre silinmeyecektir. Deprem öğrencilerdeki korkusu ve tedirginliğini atmak uzun sürecek. Yaşanan bu olumsuz etkileri giderecek adımlar atılmalıdır." (K12)
		öğretmen yetersizliği, öğrenme kaybı, eğitimde sekme, eğitimde gerileme, telafi kursları	4	20	"Tüm sınıf düzeylerinde destekleme kursları açılmalı diye düşünüyorum başka şekilde eğitim öğretiminde oluşacak bu açık kapanmaz. Öğrenciler de öğrenme kaybı çok. Bu kayıplar telafi edilmelidir." (K2) "...Bu nedenle eğitim öğretim çocuğa ulaşmada yetersiz kalabilir." (K13) "...Bu tür faaliyetlerin okullarda yaygın olduğu takdirde öğrencilerde oluşan bu sosyo-problem giderilebilir." (K1)
	Sosyal olumsuzlukların olması	ekstra çaba, sosyal eksiklik, göç, taşınma	3	15	"Depremde bazı mahalleler yok oldu diyebiliriz. Buralarda sosyal hayat olarak olumsuz yönde etkilendi göçler, taşınmalar, okul değiştirmeler vb. Sosyal anlam kendimizi teskin etmeye çalışıyoruz." (K6) "...ikincisi yaşama adaptasyon anlamında eğitim anlamında eksiklerinin çok olduğunu bunları gidermek için ekstradan çaba harcamaları gerektiğini onun da çok zor olduğunu düşünüyorum bu açığı kapatmakta çok zorlanacaklarını gerek onun ilerideki girecekleri sınavlarda gerekse eğitim hayatında diğer yaşlılarından farklı illerde deprem yaşanmamış illerde yaşayan arkadaşlarından geride kalacaklarını düşünüyorum." (K5)
	Öğrencilerin alışamaması	barınma sorunu, güvenlik sorunu, adaptasyon sorunu, göç, taşınma, okul değiştirme, alışamama	1	5	
	Güvensizliğin oluşması	güvenmeme, okulların yıkılması, binaların yetersizliği, artçı depremler	1	5	"...Toplum olarak yıkılan güven duygusundan okullarda nasibini alabilir..." (K13)

Bu temaya Tablo 5'ten bakıldığında; katılımcıların yarısından çoğunun (%55) depremin öğrenci ve öğretmenlerin psikolojisini bozduğunu vurgulamıştır. Katılımcıların %20'si deprem yüzünden öğrenme kayıplarının olduğunu, katılımcıların %15'i öğrencilerin sosyal yönden olumsuz etkilendiğini, birer katılımcı ise öğrencilerin yeni duruma alışamadığını ve öğrencilerde güvensizliğin oluştuğunu açıklamıştır.

3.2. Depremi Öğrenciler Üzerine Etkisine İlişkin Görüşler:

Bu başlık altında depremin öğrenciler üzerine etkisine ilişkin görüşler, depremin etkisi, deprem sonrası öğrencilerin durumu, öğrencilerin depremi unutamaması ve öğrencilerin iletişimi temaları altında ele alınmıştır.

Depremi Etkisi Teması

Görüşme sorusu 5; 6 Şubat depreminin öğrenciler üzerindeki etkileri nelerdir? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Depremi Etkisi Teması oluşturulmuş ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Depremi Etkisi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüz deler (%)	Örnek Görüşler
Depremi Etkisi	Olumsuz psikolojik etkinin olması.	artçılar, korku, kaygı, motivasyon eksikliği, klostrofobi, ayrılık kaygısı, travma, afet, uyuyamama, yalnız kalamama, şok, stres, karamsar, panik, heyecan, davranış bozukluğu	16	67	"Öğrencilerin çoğu korku ve kaygı içerisinde oluyor. Depremden sonraki ilk birkaç günde gözlerine uyku girmediklerini belirttiler. Artçılar zaten oldukça daha da korkunç bir izlenim ortaya çıktığını söylediler. Derslerden geri kaldıklarını ve başarı durumlarının azaldığını söylediler." (K10) "Öğrencilerde evlerindeki büyükleri gibi en olumsuz durumları yaşadılar evinde kalamamak çadır yaşamı arabada kalma banyoya tuvalet vesaire zor yaşam ve gördüler. Ayrıca öğrenciler ve aileleri deprem sonrası en olumsuz koşullarda yaşadılar." (K12)
		Olumsuz sosyal etkinin olması	sosyalleşmeme, iletişim sorunu, adaptasyon sorunu	4	17
	Olumsuz ekonomik etkinin olması	olumsuz koşullar, ekonomik yetersizlik	1	4	"Ekonomik, psikolojik ve sosyolojik olarak etkilenmişlerdir..." (K8)
	Özgüven eksikliğini olması	tedbir almak, can kaybı, unutamama	1	4	"...Ayrıca öğrencilerde özgüven duygusunun da azaldığı görülebilir..." (K3)
	Olumsuz bir etkinin olmaması	deprem etkisinin olmaması, çocuklar küçük, unuttu güvensizlik	1	4	"Öğrencilerimiz çok fazla etkilenmedi desek yerindedir. Çocuklarımız küçük olduğu için çabuk atlatabiliyorlar tabii iç dünyada sıkıntı var mı yok mu bilemiyoruz. Büyük travma atlatmışsa sıkıntılı durumlar ortaya çıkabiliyor." (K4)
	Güven duygusunun olumsuz etkilenmesi	devamsızlık, çadırda kalma, hasarlı binalar	1	4	"...Güven duyguları aşırı etkilendi..." (K3)

Bu temaya Tablo 6'dan bakıldığında; katılımcıların çoğunluğu (%67) depremin öğrencileri psikolojik yönden olumsuz etkilediğini ileri sürmüştür. Katılımcıların %17'si depremin öğrenciler üzerinde sosyal açıdan olumsuz etkisinin olduğunu, birer katılımcı ise öğrencilerin özgüven ve güven duygusunun olumsuz yönde etkilediğini vurgulamıştır.

Deprem Sonrası Öğrencilerin Durumu Teması

Görüşme sorusu 6; 6 Şubat depreminden sonra öğrencilerin ruh hali ile ilgili neler söyleyebilirsiniz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Deprem Sonrası Öğrencilerin Durumu Teması oluşturulmuş ve Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

Deprem Sonrası Öğrencilerin Durumu Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Deprem Sonrası Öğrencilerin Durumu	Öğrencilerin sürekli korkması	korku, kaygı, travma, zor atlatamama, zamanın iyi gelmesi, derin izler, olumsuz ruh hali, ruhen çöküntü, psikolojik tedavi, unutamama, kötü hisler, stres,	11	60	"Öğrencilerde kaygı ve korku gibi ruh halleri oluştu. Sürekli bu ruh hallerde olduğu görülmekte. Bu da eğitimin ne durumda olduğunu göstermektedir. Okulların açılması öğrenciler iyi bir gelişme ama onların bu travmayı üzerlerinden atması gerekli önlemlerin alınması gereklidir." (K1) "Öğrenciler kendilerini toparlamaya çalışıyor fakat içlerinde bir korku hissini devam ettiriyorlar. Psikolojileri bozulmuş durumdadır. İçlerinde derin bir etki vardır." (K10)
	Öğrencilerin kaygılı olması	kaygı, endişe, sürekli çatlakları izleme, unutamama, kaybetme korkusu,	3	17	"Sürekli telefonla konuşmak zorunda kaldık, hepsi sınıfını arkadaşlarını çok özlediğini ama kapalı ortama girmek istemediklerini söylediler. Sürekli yaşadıkları anı anlatma eğiliminde oldular." (K14) "Herkes gibi öğrencilerimiz de güvensizlik duygusunun verdiği bir karamsarlığa sahip. Geleceğe dönük planlara karşı bir belirsizlik içerisindedir. Ruh halleri çok değişken olsa da okulda rahatlıyor ve kafalarını dağıtıyorlar. Akranlarıyla bir arada olmak ve konuşmak onlara iyi geliyor." (K13)
	Öğrencilerin huzursuz olması	güvensizlik, binada güvende olmama, tek kalamama, belirsizlik, umutsuz,	2	11	"Eğitim hayatından uzak kalmaları nedeniyle şimdilerde okula alışmakta zorlanıyorlar ödev yapmak konusunda pek istekli değiller. Kendilerine bina içerisindeyken korunaksız ve güvende olmama gibi duygular içerisinde buluyorlar ayrıca yakın akrabalarını kaybeden çocuklar hayatın anlamını sorguluyorlar umutla umutsuzluk arasında bir haldeler..." (K5)
	Öğrencilerin alışamaması	dayanışma, okuldan uzaklaşma, okula isteksizlik, adaptasyon olamama, hayatın zorluğu, özlem duyma	1	6	"Öğrenciler korkuları sebebiyle eğitim öğretime tam anlamıyla adapte olamamışlardır. Bu bölgede eğitime ara vermiş olmalarından dolayı eğitim eksikleri ayrıyeten öğrencilerde olumsuz ruh hali yaşanmaktadır." (K7)
	Öğrencilerin umutsuz olması	acı kayıplar hayatı sorgulama, mutsuzluk, depremin etkisi, karamsarlık	1	6	"Kendilerine bina içerisindeyken korunaksız ve güvende olmama gibi duygular içerisinde buluyorlar ayrıca yakın akrabalarını kaybeden çocuklar hayatın anlamını sorguluyorlar umutla umutsuzluk arasında bir haldeler..." (K5)

Bu temaya Tablo 7'den bakıldığında; katılımcıların çoğunluğu (%61) depremden sonra öğrencilerin sürekli korktuğuna dikkat çekmiştir. Katılımcıların %18'i depremden sonra öğrencilerde kaygı oluştuğuna, katılımcıların %11'i depremden sonra öğrencilerin huzursuz olduğuna ve birer katılımcı ise öğrencilerin bu duruma alışamadığına dikkat çekmiştir.

Öğrencilerin Depremi Unutamaması Teması

Görüşme sorusu 7; 6 Şubat depreminden sonra depremin izlerini gören öğrencilerin tepkisi nasıldır? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Öğrencilerin Depremi Unutamaması Teması oluşturulmuş ve Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Öğrencilerin Depremi Unutamaması Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Öğrencilerin Depremi Unutamaması	Öğrencilerin endişelenmesi	enkazların kaygısı, konuşamama, gelecek kaygısı, hatırlama, endişe, sürekli kaygı, tedirginlik, duvardaki çatlaklar, panik hali	6	30	"Etraflarında evlerinin ve diğer binaların yıkıldığını gördüklerinden her an aynı şeyleri yaşamaktan korkuyorlar. Bir panikli ve tedirginlik olduğu her hallerinden belli oluyor." (K10) "İlk günler sürekli duvarlarda çatlak arayan gözler vardı en ufak bir çizik görseler öğretmenim depremde mi oldu sorusunu çok sordular." (K11)
	Öğrencilerin korkması	fobi, derin izler, korku, felaket, panik, travma, yıkıcı, acı, büyük deprem, kalıcılık, hatırlama, hasar, yalnız kalamama	5	25	"Öğrencilerde korku panik gibi durumlar fazlaştı. Panik, korku gibi olumsuz duyguların sürekli yaşadıklarını görmekteyim. Bunlar çocuklarda zihinlerinde psikolojik olarak derin oluşturacağını düşünüyorum." (K12) "Korku bu büyük felaketi anlam verememe hele de yakınlarını kaybetmiş çocuklarda travma kaçınılmaz. Özellikle bu travma öğrenciler de öğrenme açısından çok etkisi olduğunu düşünüyorum." (K2)
	Öğrencilerin sürekli depremi anlatması	depremi anlatma, okulda konuşma, unutamama, olumsuz etki	3	15	"En ufak örneklerde yaşadıkları deprem anlarını anlatıyorlar. Öğrenciler çok derin ve ağır izler bıraktı. Dolayısı ile onlarda bina fobisinin olduğu da görülmektedir. Bu onların gelecek hayatlarını olumsuz etkileyebilir." (K1) "Öğrencilerimizin hepsi mutlaka enkaz gördüler şehrimizde. Bu enkazları görmüş olmak bile onları olumsuz etkiledi. Ben kendi öğrencilerime depremden sonra yarım saatlik bir konuşma yaptım bir açıklama yaptım ve bu dakikadan sonra asla deprem konuşmayacağız dedim çünkü onların ruh hali olumsuz etkileniyor." (K6)
	Öğrencilerin umutsuz olması	gelecek kaygısı, hayatta umutsuzluk, unutamama	2	10	"Özellikle evlerini kaybeden öğrenciler hayata çok umutlu bakamıyor gerekli çalışma ortamını bulamadıklarından eğitim hayatları da çok randımanlı gitmiyor yaşanan maddi sıkıntılar onların hayatını daha da zorlaştırıyor..." (K5) "Öğrenciler özellikle enkazları gördüklerinde çaresizlik, umutsuzluk oluşmuş ve gelecek kaygısı yaşamaktadır. Binaların çatlaklarını gördüklerinde o kötü günü hatırlamakta ve üzülmedirler." (K7)
	Öğrencilerin üzülmeleri	can kaybı, üzüntü, travma, derin iz, unutamama	1	5	"Bu deprem sıradan bir deprem olmadığı. Aşıkardır. Bu sebeple her insan gibi onlar da bu yaşananlara üzülmüyorlar ama bu durum pek uzun sürmüyor tramvaya dönüşüyor." (K4)
	Öğrencilerin belirsizlik hissetmesi	şaşkınlık, ne olacağını bilememe	1	5	"deprem sonrası yaşadıkları travma elbette ruhlarında derin izler bıraktı özellikle 1 dereceden akrabalarını kaybedenler de daha da derin yaralar açtı duygusal anlamda yaşadıkları travmalar onları bir belirsizlik haline sürükledi." (K5)
	Öğrencilerin çaresizlik hissetmesi	umutsuzluk, çaresiz, umutsuz, enkaz görüntüsü	1	5	"Öğrenciler özellikle enkazları gördüklerinde çaresizlik, umutsuzluk oluşmuş ve gelecek kaygısı yaşamaktadır. Binaların çatlaklarını gördüklerinde o kötü günü hatırlamakta ve üzülmedirler." (K7)
	Öğrencilerin hırçın olması	ruhen izler kalma, fazla tepki fazla, hırçın	1	5	"Hepsi bu izleri yakından veya ekrandan görüp şahit oldular. Çocuklar umursamaz görünseler de en derin yaralara onlar sahipler. Arkadaşlarına karşı daha hırçın okula karşı daha sahipleniciler. Çünkü okul onlar için oyun oynayabildikleri rahatladıkları bir alan. Kafalarının derslerle veya etkinliklerle dağıldığı bir yer. Dolayısıyla tepkileri yoğun ve hırçın olsa da okul onlar için bir sığınak." (K13)

Bu tema ile ilgili olarak Tablo 8 incelendiğinde; katılımcıların çoğunluğu (%30) depremin izlerini gören öğrencilerin endişelendiğini vurgulamıştır. Katılımcıların %25'i öğrencilerin korktuğunu, katılımcıların %15'i öğrencilerin sürekli depremi anlattığı görülmüştür. Katılımcıların %10'u öğrencilerin umutsuz olduğunu açıklamıştır. Ayrıca birer katılımcı öğrencilerin üzüldüğünü, belirsizlik ve çaresizlik duygularını hissettiğini ve öğrencilerin agresif olduğunu ileri sürmüştür.

Öğrencilerin İletişimi Teması

Görüşme sorusu 8; 6 Şubat depreminden sonra öğrencilerinizin sizinle olan iletişimlerinde ne tür değişiklikler meydana geldi? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Öğrencilerin İletişimi Teması oluşturulmuş ve Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.

Öğrencilerin İletişimi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Öğrencilerin İletişimi	Öğrencilerin iletişimin artması	mutluluk, okula gelme isteği, sevgi, güvenmek, koruma, muhtaç, terapi	5	36	"Daha çok konuşma ihtiyacı duydular, bir an evvel okula gelmek istedikleri yönünde duygularını aktardılar, görüntülü arama ihtiyacı duydular, günlerce aradıklarını ama ulaşamadıklarını söylediler" (K14) "Okuldan uzak kalmasına çok üzülmüyorlar. Çünkü onların en temel hakkı olan eğitimin sekteye uğraması hayal kırıklığına sebep oldu." (K12)
	Öğrencilerin iletişimin azalması	göz göze gelememe, ürkeklik, çekingen, korku, sessizlik, kayıplar, zorunlu göç,	4	29	"Öğrenciler deprem öncesine göre daha sessizler. Öğrencilerde güven duygularında eksilme oldu. Davranışların ürkeklik var ve daha çok sosyal ilişkilerinde yansıdığı ve daha belirgin olduğu görülüyor." (K3) "İçlerinde yakınlarını kaybedenler vardı. Onların yüzüne baktığımda bir endişe hâkim idi. Evlerini Kaybedenler vardı. Hasarlı olanlar vardı. Başkalarının evinde bir süreliğine yaşamak zorunda olanlar vardı. Bu durum onları olumsuz etkilemiş." (K6)
	Öğrencilerle olan iletişimde değişimin olmaması	normal, değişim yok, deprem etkisi az, saygılı, samimi, bağlar güçlü	3	21	"Öğrencilerin iletişimlerinin ve davranışlarının bana karşı her zaman olduğu gibi efendi, saygılı oldukları kanaatindeyim. Depremden sonra herhangi bir değişimlerinin olmadığını düşünüyorum. Ya da bana öyle geliyor olabilir." (K10) "Deprem sonrası öğrencilerimizin genel manada iletişiminde değişiklik olmadı nadiren bazı öğrenciler daha samimi davranış biçimi gösterdi ilkökul öğrencisi olduklarından zaten aile bağları güçlü." (K11)
	Öğrencilerin agresif olması	endişe, başka evde kalma, agresif, saldırgan, söz dinlemez	1	7	"Öğrencilerimiz daha agresif ve daha çok söz dinlemez oldular. Çünkü sosyalleşme konusunda biraz daha farklı davranımlarda bulunuyorlar." (K9)
	Öğrencilerle iletişim kurulamaması	sessizlik, güvensizlik, hayal kırıklığı, hassas, korkmuş, kırılğan	1	7	"Bazı öğrenciler ile göz teması kurarken onların tam olarak temas kuramadığını fark ettim. Çünkü öğrenciler çok zorlu bir süreçten geçmeleri onların iletişim noktasında da zorluk çektiklerini gördüm." (K1)

Bu temaya Tablo 9'dan bakıldığında; katılımcıların çoğunluğunun (%36) depremden sonra öğrencilerin öğretmenleri ile olan iletişiminin arttığına dikkat çekmiştir. Katılımcıların %29'u öğrencilerin depremden sonra öğretmenleri ile olan iletişiminin azaldığına, katılımcıların %21'i iletişimde bir değişimin olmadığına

ve birer katılımcı ise depremden sonra öğrenciler agresif olduğuna, öğrencilerle iletişim kurulamadığına vurgu yapmıştır.

3.3. Depremi Öğretmenler Üzerine Etkisine İlişkin Görüşler:

Bu başlık altında depremin öğretmenler üzerine etkisine ilişkin görüşler, okul ve binalara girildiğinde rahatsız olma, öğretmenlerin artçı sallantılardan etkilenmesi, depremin öğretmenler üzerindeki kalıcı etkisi ve psikolojik durumun eğitime etkisi temaları altında ele alınmıştır.

Okul ve Binalara Girildiğinde Rahatsız Olma Teması

Görüşme sorusu 9; 6 Şubat depreminden sonra okula ya da başka bir binaya girdiğinizde neler hissediyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde Okul ve Binalara Girildiğinde Rahatsız Olma Teması oluşturulmuş ve Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.

Okul ve Binalara Girildiğinde Rahatsız Olma Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Okul ve Binalara Girildiğinde Rahatsız Olma	Kaygı seviyesinin artması	kaygı, bina çatlak, çok katlı, tedirginlik, artçılarda endişe, deprem olma düşüncesi, kurtulma düşüncesi, binanın dayanamaması, kalp çarpıntısı, herhangi bir ses, dışarda kalma isteği	13	76	"Depremden dolayı her an bir sarsıntı olabilir endişesi taşıyorum. İster istemez bir tedirginlik içerisindeyim. Binalardan uzak durmaya çalışıyorum. Daha çok binalara girmemeye çalışıyorum. Oldukça kendimi tehlikelerden uzak tutmaya çalışıyorum. Böylece herhangi bir depreme sarsıntıya karşı kendimi korumaya çalışıyorum" (K10) "İnsan aklına gelince ister istemez tedirgin oluyor ama çoğu zaman o anda unutmış oluyorum sonradan aaa ya deprem olsaydı diyorum böyle böyle geçecek inşallah." (K11)
	Korkunun oluşması	korku, binada az kalma isteği, eski binalar, unutamama, acı kayıplar, sarsıntı, acı hüznün, unutamama, derin düşünme, fay hattı, hatırlama, binanın dayanamaması düşüncesi	4	24	"En küçük gürültü de tepki veriyorum. Acaba yine büyük bir deprem mi olacak diye. Sonuçta 6 Şubat depremi yüzyılın depremiydi. Binaların eski olması ve ölümlerin olması insanda bir korku oluşturuyor." (K3) "Acaba deprem olsa nereye kaçarım hesaplamaları yapıyorum. Önce bir korku ve heyecan duyuyorum. Acaba bu bina bir daha böyle bir depreme dayanabilir mi korkusu oluşuyor..." (K13)

Bu temaya Tablo 10'dan bakıldığında; katılımcıların büyük çoğunluğunun (%76) depremden sonra binaya girildiğinde öğretmenlerin kaygı seviyelerinin arttığını açıklamıştır. Katılımcıların %24'ü ise depremden sonra binaya girdiklerinde kendilerinde bir korkunun oluştuğunu ileri sürmüştür.

Öğretmenlerin Artçı Sallantılardan Etkilenme Teması

Görüşme sorusu 10; 6 Şubat depreminden sonra düşük seviyede oluşan artçı sarsıntılarda neler hissediyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Öğretmenlerin Artçı Sallantılardan Etkilenmesi Teması oluşturulmuş ve Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11.

Öğretmenlerin Artçı Sallantılardan Etkilenmesi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Öğretmenlerin Artçı Sallantılardan Etkilenmesi	Korku hissedilmesi	korku, gürültü, şiddetli deprem, sakinleşme, unutamama, artçı sallantı, kötü düşünceler	8	36	"Az sonra geçecek diye kendimi telkin etmeye çalışıyorum biraz uzun sürdüğünde tedirgin olup kapıya doğru yöneliyorum elim ayağım tutmaz oluyor bazen de hiçbir şey yapamayıp olduğum yerde kalıyorum. Yine de sükûnetimi korumaya çalışıyorum." (K5) "...Sürekli çağrışımla korku oluşuyor..." (K14)
	Kaygı hissedilmesi	endişe, uyuyamama, huzursuzluk, artçı sallantılar, panik, dışarı kaçma hissi, artçıların uzun sürmesi, şok, ürkek, derin etki,	8	36	"6 Şubat tarihindeki sarsıntı gibi olabilir düşüncesi içimi ve beynimi kemiriyor. Hemen dua ediyorum. Ağır olan eşyalardan uzak duruyorum. Kesici aletlerden özellikle uzak duruyorum. Daha çok kapıya yakın yerlerde oturuyorum ki bir sarsıntı olduğunda hemen çıkma şansım olsun." (K10) "Artçı sarsıntılarla kendimde sürekli endişe ve korku hissediyorum. Özellikle akşamları uyuma esnasında aklıma gelince geriliyorum. Artçı sarsıntılarda ufak gürültü bile çok rahatsız etmektedir." (K1)
	Duyarsız olunması	alışmak, normal karşılama, normalleşme, depremin azalması, artçılar, sıradan, sakin	6	28	"O büyük sarsıntı sonrası inanın pek etkilenmedim ama durur şimdi dedik. Çocuklar çok korktu onlarda alıştı şimdi" (K11) "Yaşadığımız 6 Şubat depremi olarak en büyüğünü gördükten sonra artçı sarsıntılara pek aldırış etmiyoruz..." (K12)

Bu temaya Tablo 11'den bakıldığında; katılımcıların çoğunluğunun (%36) depremden sonra oluşan artçı sallantılardan katılımcıların korktuğunu ve kaygılandığını (%36) açıklamıştır. Katılımcıların %28'i depremden sonra oluşan artçı sallantıların kendilerini etkilemediğini ileri sürmüştür.

Depremi Öğretmenler Üzerindeki Kalıcı Etkisi Teması

Görüşme sorusu 11; 6 Şubat depreminden sonra herhangi bir bina içerisinde sallanan bir nesne gördüğünüzde neler hissediyorsunuz? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde Depremi Öğretmenler Üzerindeki Kalıcı Etkisi Teması oluşturulmuş ve Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12.

Depremi Öğretmenler Üzerindeki Kalıcı Etkisi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Depremi Öğretmenler Üzerindeki Kalıcı Etkisi	Kaygının oluşması	tedirgin, unutamama, nabızın artması, panik, kaygı, unutamama, çaresiz, avizeyi izleme, telkin etme, sakinleşme, dua etme, süreklilik, ses duyma, güvensizlik hissi	11	58	"Tedirginlik hissediyorum. Yaşadığım deprem yeniden olacakmış gibi. Özellikle geceleri olduğunda hemen irkiliyor ve acaba büyük bir deprem mi yaşıyorum diye kendi kendime düşünüyorum." (K1) "Evdeki aile üyelerimiz bir şeyler sallandığında veya kendiliğinden düştüğünde bir paniğe kapılıp hemen deprem oluyor diyoruz. Çoğumuz tavana doğru yönelip avizeye odaklanıyoruz. Depremi etkisini beynimizde ve psikolojimizde azaltmıyoruz. Ufak bir hareketlilik olduğunda dualar edip Yaradan’a sığınıyoruz." (K10)
	Korkunun oluşması	irkilme, gece derin korku, gürültü, ses, sürekli, kaçma, güvenlik, uzun sürme, acı çekme, unutamama	6	32	"Sallanan bir nesne gördüğümde ya da bir gürültü duyduğumda yine bir deprem oluyor zannediyor ve o anı tekrar yaşıyorum duygusu oluyor. Yaşan depremde çok acılar oldu ve bunlar uzun süre unutulacak gibi olmayacak." (K12) "Sallanan bir nesne gördüğümde o geceye ait anılar canlanıyor. Yere düşen eşyalarımızı düşünüyor ve kısa süreli de olsa o ana gidiyorum. Duyduğum gürültü kısa çaplı acaba yıkım mı oluyor düşüncesini aklıma getiriyor." (K13)
	Sıradan gelmesi	sıradan, normal, sakinlik, etkilenmeme, psikolojik iyileşme	2	10	"Bir süre sonra gayet normal geliyor ve bu durum sıradanlaşıyor." (K4) "Bu durum beni daha fazla etkilemiyor." (K8)

Bu temaya Tablo 12’den bakıldığında katılımcıların çoğunluğunun (%58) depremde sonra sallanan bir nesne gördüklerinde ya da bir ses duyduklarında kaygılandıklarını ve katılımcıların %32’si ise korktuklarını ileri sürmüştür. Katılımcıların %10’u ise bu durumların kendilerine sıradan geldiğini açıklamıştır.

Psikolojik Durumun Eğitime Etkisi Teması

Görüşme sorusu 12; 6 Şubat depreminden sonra öğretmenler üzerinde oluşan psikolojik durumun eğitime etkisi sizce nasıl olur? Açıklayınız. Bu soru analiz edildiğinde; Psikolojik Durumun Eğitime Etkisi Teması oluşturulmuş ve Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13.

Psikolojik Durumun Eğitime Etkisi Teması

Tema	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Yüzdeler (%)	Örnek Görüşler
Psikolojik Durumun Eğitime Etkisi	Öğretmenlerin derse motive olamaması	mutsuz, korku, endişe, panik, verimsiz, can kaybı, enkaz, yıkım, baş dönmesi, keder, yüz yılın depremi, binanın yıkılma korkusu, yalnız kalamama, fedakarlık, azim, yoğun baskı, savunma, hobi edinme	13	93	"Bence korkular ve endişeler çocuklara yansıtılmadan derslerini işlemelerini gerekmektedir. Bu sayede depremin oluşturduğu negatif etki bir nebze de olsa azaltılmış olur. Ayrıca sosyal mekânlar olan tiyatro sinema gibi yerlerin burada çocuklarda oluşan derin izleri ortadan kaldırmamız." (K1) "Yaşanan deprem öğretmenlerimizin psikolojik durumunu derinden etkilemiştir. Kimi öğretmenlerimiz kendilerini toparladıklarını söyleseler de ufak bir sarsıntıda yaşananların psikolojisi yeniden bozulmaktadır." (K10)
		Eğitimi olumsuz yönde etkilememesi	1	7	"Öğretmenler olarak her insan gibi biz de etkilendik ama bu durumun eğitimi olumsuz etkilerinin oluşacağını düşünmüyorum." (K4)

Bu soruya Tablo 13'ten bakıldığında katılımcıların çoğunluğunun (%93) derse motive olamadıklarını ileri sürmüştür. Katılımcıların %7'si ise depremin eğitimi olumsuz etkilemediğine vurgu yapmıştır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın birinci sorusu; Kahramanmaraş merkezli depremin eğitim öğretime etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir? Bu soru analiz edildiğinde; katılımcılar depremden sonra bazı okulların zarar gördüğünü ya da yıkıldığını ifade etmiştir. Hasar gören ya da yıkılan okulların eski tarihli yapılar olması ve kalitesiz malzemeden yapılması böyle bir sonucu ortaya çıkarmış olabilir. Depremden dolayı yıkılan binaların, düşük kaliteli malzemeden yapıldığı, binaların yanlış yerlere inşa edildiği ve kolon-sütun sayısının yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır (Kırcı & Soyuk, 2024). Depremden dolayı çok sayıda okul binası yıkılmış ya da hasar görmüştür (Kara vd., 2023). İnsanların bu durum karşısında kaygılı olması doğal karşılanmalıdır. Depremin hemen ardından sosyal hayatın düzene girmesinde öğrencilerin okula gitmesi önemli bir faktördür. Ancak hasarlı olan okullarda bu durum söz konusu değildir. Bu nedenle deprem bölgesinde bulunan okullarda eğitim-öğretime ara verilmiştir. Böyle bu durum öğrenciler açısından hem öğrenme kayıplarının oluşması hem de sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesi kaçınılmazdır. 6 Şubat depreminde, deprem bölgelerinde bulunan bazı okulların zarar gördüğü ortaya çıkmıştır (Marangoz & İzci, 2023; Yamamoto & Altun, 2023). Deprem yüzünden eğitime ara verilmesi ile öğrenme kayıplarının meydana geldiği (Kara vd., 2023; Marangoz & İzci, 2023), depremlerin insanların psikolojisini olumsuz yönde etkilediği (Marangoz & İzci, 2023) ve bu nedenle derslere yönelik ilginin azaldığı, sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilendiği katılımcı ifadelerinden anlaşılmıştır. Depremden dolayı binası yıkılan okulların başka okulların bünyesinde birleşmesi sonucunda okulların ve sınıfların düzeninin bozulduğu, öğrenci sayısının arttığı ve temizlik sorununun ortaya çıktığı katılımcı ifadelerinden anlaşılmıştır. Deprem bölgesinde bulunan sağlam okulların binaları, binaları yıkılan ya da zarar gören birçok okul ile birleştirilerek ikili eğitime geçilmiştir. Böylece bu okulların öğrenci sayısı bir anda artarak birçok sorunu da kendiliğinden getirmiştir. Özellikle sınıfların kirli olması, farklı yaş grubu öğrencilerin aynı ortamda karşılaşması, bir sınıfı iki öğretmenin ortak kullanması, sınıf düzeninin bozulması, ev-okul mesafesinin artması, oryantasyon sorunu gibi problemlerin doğmasına neden olmuştur. 6 Şubat depreminde meydana gelen yıkım nedeni ile aileler başka evlerde kalmak zorunda kalmış bu da öğrencilerin adaptasyonunu olumsuz yönde etkilemiştir (Yamamoto & Altun, 2023).

Araştırmanın ikinci sorusu; Kahramanmaraş merkezli depremin öğrenciler üzerine etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir? Bu soru analiz edildiğinde; depremin öğrencileri psikolojik, ekonomik ve sosyal açıdan olumsuz yönde etkilediği (Basnet, 2015; Marangoz & İzci, 2023) ortaya çıkmıştır. Yaşanan bu depremden insanların özellikle de çocukların psikolojik açıdan olumsuz yönde etkilenmesi ve bu duruma yönelik de bir kaygı oluşturması doğal olarak karşılanabilmektedir. Birçok öğrenci ya enkazdan çıkarılmış ya da yakın akrabalarının ve tanıdıklarının ölümüne şahit olmuş olabilir. Ayrıca depremin hemen sonrasında meydana gelen artçı sallantılar insanların depremi unutmasını sağlamıştır. Böyle olunca insanlarda korku ve kaygı gibi psikolojik rahatsızlıkların oluşması doğal karşılanabilmektedir. Bireylerin depreme yönelik kaygısı yüksektir (Koçoğlu vd., 2023). Depremde akrabalarını kaybeden ya da enkaz altında kalan öğrencilerin TSSB yaşama olasılığı yüksektir (Kurt & Gülbahçe, 2019). İnsanoğlu yeme içme gibi temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra kendini güvenlik arayışına girer (Benson & Dundis, 2003). Kendini güven içinde hissetme ihtiyacı zaruridir. Deprem sonrasında, aylar hatta yıllar geçtikten sonra dahi insanlarda TSSB görülebilir (Nakajima, 2012). Sürekli yaşanan artçı sallantılar öğrencilere “depremin bitmeyeceği” düşüncesini ve bir belirsizlik duygusunu aşılabilir. Başka bir bulgu, bazı katılımcılar depremden sonra öğrencilerin öğretmenleri ile olan iletişiminin azaldığını ifade etmişlerdir. Depremden dolayı öğrencilerin psikolojisi olumsuz yönde etkilenmiş ve bu yüzden içine kapanık ve hırçın davranışlar göstermiş olabilirler. Yaşanan depremin verdiği zararlar göz ardı edilemez. Bu durumdan öğrencilerin psikolojisinin olumsuz yönde etkilenmesi doğal olarak görülebilmektedir. Böyle olunca eğitimin odak noktası olan öğrencilerin bu yaşananlardan dolayı olumsuz yönde etkilenmesi doğaldır. Yelboğa (2023) yaptığı bir çalışmada yaşanan 6 Şubat depremi ile insanların psikolojik dengesinin bozulduğunu, insanların derinden etkilediğini ve depremin ruhsal travmalara neden olduğunu bulmuşlardır. Sönmez (2022) bir çalışmada depremden sonra yaşanan kayıplardan dolayı insanların ruhsal ve bedensel olarak olumsuz yönde etkilendiğini ve insanlarda psikiyatrik sorunların meydana geldiğini bulmuştur. Öztürk (2013) bir çalışmada depremden sonra insanların çevrelerine yönelik duyarlılık gösterdiğini bulmuştur. Bu yüzden bu insanlara daha hassas davranılması gerekmektedir. Başka bir bulgu, öğrencilerin depremden sonra sürekli depremi anlattığı ve yaşanan bu olumsuzlukları atlatamadığı, umutsuz olduğu, çaresizlik duygularını hissettiği ve sınırlı olduğu katılımcı ifadelerinden anlaşılmıştır. Depremler insanların ruh sağlığının olumsuz yönde etkilemektedir (Koçoğlu vd., 2023). Yaşanan bu olumsuzluklardan öğrencilerin etkilenmemesi söz konusu olmaz. Çünkü sayısız ev yıkılmış ve insanlar enkaz altında kalarak yaşamlarını yitirmiştir. Afet sırasında ve sonrasında afete maruz kalan insanlar duygusal, davranışsal ve bilişsel yönden etkilenmektedir (Türk & Kaya, 2023). Depremi gören insanların bu durumdan olumsuz etkilenmesi yüksek olasılıktadır. Ayrıca depremin yaşandığı süreçte medya üzerinden sürekli deprem ile ilgili haberler yapılmıştır. Bu nedenle televizyon vb. iletişim araçlarını izleyen çocuklar ister istemez depremin etkisini üzerlerinden atamamış olabilirler. Depremin hemen sonrasında bilgi akışı açısından habercilerin sürekli haber yapması insanların bu durumu atlatamamasına katkı sağlamış olabilir. Afet sürecinde yaşanan trajik olaylara ait görüntüler izin alınmadan sosyal medya aracılığı ile paylaşılması sonucunda psikolojik açıdan insanlar üzerinde ciddi etkiler bırakmaktadır (Şahin vd., 2023). Depremin hemen sonrasında depreme ait enkazların ve depremedelere ait görüntülerin medyada paylaşılması insanlar üzerinde olumsuz etkiler bırakabilmektedir (Şahin vd., 2023).

Araştırmanın üçüncü sorusu Kahramanmaraş merkezli depremin öğretmenler üzerine etkisi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir? Bu soru analiz edildiğinde; depremden sonra öğretmenlerin bir binalara girdiklerinde veya oluşan artçı sallantılardan dolayı kaygılandıklarından, korktuklarından bahsetmişlerdir. 6 Şubat depremi çok sayıda binaların yıkılmasına ve insanların yaşamını yitirmesine neden olmuştur. Can kayıplarından dolayı insanlarda ruhsal bozukluklarının görülmesi normaldir (Kara vd., 2023). Kahramanmaraş merkezli deprem ülkemiz tarihinde en fazla can kaybına ve binalarda hasara neden olan deprem olarak kayıtlara geçmiştir (Gökalp Yılmaz & Şikar Turan, 2023). Günümüzde çok katlı binaların olması deprem anında binadan kaçışı zorlaştırmaktadır. Deprem anında yıkılan çok katlı

binalarda yaşayan bazı insanlar binalardan kaçamamış ve yaşamlarını yitirmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin binaların içerisine girdiklerinde korkmaları ve endişelenmeleri doğal olarak karşılanabilmektedir. Ayrıca sürekli olan artçı sallantılar insanların depresi unutmamasına neden olmaktadır. Böyle olunca eğitimin sağlayıcısı olan öğretmenlerde oluşan kaygı ve korkudan dolayı eğitimin olumsuz yönde etkilenmesi aşikârdır. Deprem sonrası insanlarda depresyon, kaygı, panik bozukluğu, uyku bozukluğu, dikkat ve konsantrasyon eksikliği görülebilmektedir (Öztürk ve Kırca, 2023; Yelboğa, 2023). Başka bir bulgu, katılımcılar depremden sonra sallanan bir nesne gördüklerinde ya da bir ses duyduklarında kaygılandıklarından, korktuklarından ve bundan dolayı derse motive olamadıklarından bahsetmişlerdir. Önceden de bahsedildiği gibi oluşan artçı sallantılar öğretmenlerin sürekli depresi hatırlamasına neden olmaktadır. Böyle olunca öğretmenler sallanan bir nesne gördüklerinde ya da bir ses duyduklarında endişelenmeleri doğal olarak görülebilmektedir. Bu da eğitimi olumsuz yönde etkileyebilir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgulara dayanılarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Eğitim ile İlgili Öneriler:

- Depremden etkilenen öğretmen ve öğrencilere yönelik psikolojik destek verilebilir.
- Eğitim-öğretimin normal haline gelmesi için okul binalarının inşa edilmesi, oyun alanlarının yapılması önerilebilir.
- Depremden sonra oluşan öğrenme kayıplarına yönelik, çeşitli takviye kursları verilebilir. Ev ziyaretleri yapılarak öğrencilerin öğrenme kayıpları giderilebilir.
- Depremden dolayı maddi kaybı olan öğretmenlere yönelik maddi destek sağlanabilir.
- Okullarda psikososyal destek ekipleri kurulabilir.
- Depreme ait enkazlar hızlı bir şekilde kaldırılarak yerine insanların seveceği oyun alanları yapılabilir.
- Başka binada eğitim vermek zorunda kalan okulların önceki binaları hızlı bir şekilde güçlendirilebilir veya yenisi yapılabilir.
- Öğrencilerin yeni duruma alışmaları için eğlenceli etkinlikler düzenlenebilir.
- Öğretmenlere tayin hakkı verilerek istediği yerlerde görev yapması sağlanabilir.
- Öğretmen ve öğrencilerin depresi hatırlatıcı uyaranlardan uzak durması sağlanabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- Bu çalışmada durum çalışması metodu kullanılmıştır. Başka çalışmalarda olgubilim, eylem araştırması, betimsel tarama, karma metotlar kullanılarak çeşitli çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Bu çalışmada depresi yaşamış Hatay ve Osmaniye’de görevli sınıf öğretmenleri çalışma grubuna seçilmiştir. Başka çalışmalarda başka illerden ve/veya farklı branşlardan öğretmenler çalışmaya dâhil edilebilir.
- Başka çalışmalarda çalışma grubu olarak öğrenci veya veliler seçilebilir.

Kaynakça / Reference

- Arıcı, B. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin uzaktan programlar üzerinden yaptıkları canlı derslere ilişkin görüşleri. *TURAN Strateji Araştırmalar Dergisi*, 13(49), 238-246.
- Arslan, M. (2023). Okul müdürlerinin 6 Şubat Kahramanmaraş depremi sonrası okullarda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi*, 10(97), 1550-1559.
- Basnet, B. K. (2015). Earthquake and its impacts on education: Aftermath Nepal quake. *The European Educational Researcher*, 3(3), 101-118.
- Benson S.G. & Dundis S. P. (2003). Understanding and motivating health care employees: Integrating Maslow's hierarchy of needs, training and technology. *Journal of Nursing Management*, 2003(11), 315-320.
- Bıçakçı, A. B. & Ergüney Okumuş, E. (2023). Depremi psikolojik etkileri ve yardım çalışanları. *Avrasya Dosyası Dergisi*, 14(1), 218-248.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design* (4.Basım). SAGE.
- Çocukları Koruma Merkezlerini Koruma Derneği (ÇOKMED). (2021). Salgın ve doğal afetler sırasında çocukların korunması çocuk hakları örgütleri için bir izleme raporu. İstanbul: Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği. Erişim adresi https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=2194.
- Dinçer, İ., Akın, M. K., Akın, M., Orhan, A., Varol, O. O., Başer, M. & Benlioğlu, T. B. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinde Adana il merkezinde oluşan bina hasarları ve yıkımlarının jeolojik koşullar ile olan ilişkisine yönelik ön değerlendirme raporu. 14 Kasım 2023 tarihinde <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.35770.26565> adresinden erişildi.
- Gökalp Yılmaz, G., & Şikar Turan, A., (2023). Afetlerin Etkilerinin Zorunlu Göç Bağlamında İncelenmesi: 2023 Kahramanmaraş Depremi. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1247-1268.
- Kara, İ., Tokmak, A. & İnanoğlu, A. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminin sonuçları ve afet eğitimi üzerine bir değerlendirme. F. B. Orhun, *Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar xx içinde* (s.7-35). Eğitim Yayınevi.
- Kırıcı, S. & Soyluk, A. (2024). 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquakes: evaluation of the site analysis of the types of building damage and types of building demolition. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 9(Special Issue), 327-352.
- Koçoğlu, K., Demir, F. B., Öteleş, Ö. U., & Özeren, E. (2023). Post-earthquake trauma levels of university students evaluation: Example of 6 february Kahramanmaraş earthquake. *Higher Education Studies*, 13(2), 121-127.
- Kurt, E. & Gülbahce, A. (2019). Van depremini yaşayan öğrencilerin travma sonrası stres bozukluğu düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 957-972.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Sage.
- Nakajima, Ş. (2012). Deprem ve sonrası psikolojisi. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(2), 150-155.
- Öztürk, M. K. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının deprem deneyimleri üzerine bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 308-319.

- Öztürk, M. & Kırca M. (2023, ? Mart). Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası için akademik öneriler. 3 Aralık 2023 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/369623043_Kahramanmaras_Merkezli_Depremler_Sonra_si_Icin_Akademik_Oneriler adresinden erişildi.
- Soydan, E. & Alpaslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014 (57), 53-64.
- Sönmez, M. B. (2022). Depremın psikolojik etkileri, psikolojik destek ve korkuyla baş etme. *TOTBİD Dergisi*, 2022(21), 337-343.
- Şahin, C. & Sipahioğlu, S. (2002). *Doğal afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayınları.
- Şahin, D. & Zengin Demirbilek, E. (2023). Doğal afet ve kriz yönetiminde sosyal medyanın etkisi: Kahramanmaraş merkezli deprem felaketi üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2023 (51), 322-333.
- Türk, A., & Kaya, S. (2023). Deprem sonrası psikososyal destek uygulamalarında merhamet yoğunluğunun psikolojik sağlamlığa etkisi: Sosyal hizmet uzmanları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 81-91.
- Utkucu, M., Durmuş, H., Uzunca, F. & Nalbant, S. (2023). 6 Şubat 2023 Gaziantep ve Elbistan depremleri üzerine bir değerlendirme. 14 Kasım 2023 tarihinde <http://www.aym.sakarya.edu.tr/2023/02/07/6-subat-2023-gaziantep-mw7-7-ve-elbistan-mw7-5-depremleri-uzerine-bir-degerlendirme/> adresinden erişildi.
- Yamamoto, G., T. & Altun, D. (2023). Türkiye’de deprem sonrası çevrimiçi öğrenmenin vazgeçilmezliği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 125-136.
- Yelboğa, N. (2023). Kahramanmaraş Depremi özelinde travmatik yas ve sosyal hizmetin yas danışmanlığı müdahalesi. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 7(1), 97-121.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Basım). Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1.INTRODUCTION

Throughout history, natural disasters have occurred on earth and affected people negatively (Soydan & Alparslan, 2014). Earthquakes, which are among the natural disasters, have a great impact. One of the important reasons for this is that there is not yet a device that detects earthquakes in advance. For this reason, earthquakes that catch people suddenly cause serious losses. From this point of view, it cannot be ignored that living and non-living beings are greatly affected in the regions where earthquakes occur. The effects of earthquakes on people are not only in terms of loss of life, but also in terms of economic, social and psychological aspects.

On February 6, 2023, two devastating earthquakes caused damage and destruction in Hatay, Kahramanmaraş, Adiyaman, Malatya, Gaziantep, Elâzığ, Osmaniye, Şanlıurfa, Diyarbakır, Kilis and Adana provinces (Dinçer et al., 2023). According to Utkucu et al. (2023), the Kahramanmaraş earthquake, which is classified as destructive earthquakes in the world, caused many casualties. Aftershocks exceeding thousands occurred in these earthquakes and deeply affected eleven provinces. People were negatively affected in many ways due to this earthquake. After an earthquake, people may experience fear, grief, guilt, anger, mental and emotional states (Nakajima, 2012). These effects can also be considered natural (Yelboğa, 2023). Because people have faced many sad situations. People migrated to other cities due to the earthquake and started to establish new living spaces there. People rented houses in the regions where they migrated and their children started to study in schools in these regions (Yamamoto & Altun, 2023). This earthquake did not only affect the people in the region where the earthquake occurred, but also left various traces on people as a social trauma affecting the whole country (Bıçakçı & Okumuş, 2023). Due to the earthquakes that occurred, many activities carried out in that region came to a halt. One of these activities is education and training activities. Because some of the school buildings were damaged after the earthquakes.

The aim of this study is to evaluate the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on education, students and teachers according to the views of classroom teachers.

The problem statement of this research is: how are the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on education, students and teachers according to the opinions of classroom teachers?

Sub-Problems:

- What are the opinions of classroom teachers about the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on education?
- What are the opinions of classroom teachers about the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on students?
- What are the opinions of classroom teachers about the effects of the earthquake centered in Kahramanmaraş on teachers?

2.METHOD

In this study, the case study method within the qualitative research approach was utilized. Case study is a qualitative research design in which the researcher investigates a program, an activity, a process, one or more people, events and this event in depth (Creswell, 2014). The study group of this research consists of 14 classroom teachers who were selected from among the classroom teachers working in Osmaniye and Hatay provinces where the February 6 earthquakes took place by using convenience sampling method. Data were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. The researchers

interviewed the classroom teachers within the scope of the study and all of the interviewed classroom teachers participated in the interview voluntarily. The first seven participants were interviewed for approximately 33 minutes. The 8th and 9th participants were interviewed for 35 minutes, and the remaining participants were interviewed for approximately 38 minutes.

3.FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

When the data related to the first question of the research were analyzed; some participants stated, some of the participants claimed that some school buildings were damaged and that they were worried about these buildings. The fact that the damaged or demolished schools were old buildings and made of poor-quality materials may have led to such a result. It should be natural for people to be concerned about this situation. It was understood from the participant statements that as a result of the merger of schools whose buildings were destroyed due to the earthquake into other schools, the order of schools and classrooms was disrupted, the number of students increased, the age groups of students differed, cleaning problems arose, and the school-home distance increased.

When the data related to the second question of the study were analyzed, it was found that the earthquake affected students psychologically, economically and socially negatively (Marangoz & İzci, 2023) and that the earthquake affected students emotionally (Basnet, 2015). It is natural for people, especially children, to be negatively affected psychologically by this severe earthquake and to show anxiety about this situation. After meeting basic needs such as eating and drinking, people seek safety, which is the next stage (Benson & Dundis, (2003). There is a need to feel safe. Yelboğa (2023) found in a study that the February 6 earthquake left traumatic effects on people, disrupted people's psychological balance, deeply affected individuals and caused psychological trauma.

When the data related to the third question of the study were analyzed, it was found that after the earthquake, teachers mentioned that their anxiety levels increased and they were afraid when they entered a building or because of the aftershocks. The February 6 earthquake caused many buildings to collapse and people to lose their lives. Today, the presence of multi-storey buildings makes it difficult to escape from buildings during an earthquake. Some people living in multi-storey buildings that collapsed during the earthquake could not escape from the buildings and lost their lives. For this reason, it is natural for teachers to be afraid and worried when they enter the buildings. In addition, the constant aftershocks cause people not to forget the earthquake.

Ek:

GÖRÜŞME FORMU

Bu araştırmanın amacı; Maraş Merkezli Depremi Eğitim Öğretime Etkisi ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini incelemektir. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaç çerçevesinde kullanılacaktır. Size kendinizi tanıttıcı isim soy isim vb. herhangi bir kişisel bilgi sorulmayacaktır. Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz ve sorulara içtenlikle cevap verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Araştırmacılar

1. Demografik Sorular

Yaş:

Cinsiyet:

Mesleki Kıdem:

Okul türü: Köy () Kasaba () İlçe () İl ()

GÖRÜŞME SORULARI

1. 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra okulların fiziki yapısı ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.
2. 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra eğitim-öğretime ara verilmesinin eğitim-öğretim üzerine etkisi ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.
3. 6 Şubat'ta yaşanan depremden sonra kendi binası yıkılarak başka okulların bünyesinde eğitim-öğretim vermek zorunda kalan ilkokullarla ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.
4. 6 Şubat depreminin yaşandığı bölgelerde gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetleri üzerine oluşabilecek depremin olumsuz etkileri ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.
5. 6 Şubat depreminin öğrenciler üzerindeki etkileri nelerdir? Açıklayınız.
6. 6 Şubat depreminden sonra öğrencilerin ruh hali ile ilgili neler söyleyebilirsiniz? Açıklayınız.
7. 6 Şubat depreminden sonra depremin izlerini gören öğrencilerin tepkisi nasıldır? Açıklayınız.
8. 6 Şubat depreminden sonra öğrencilerinizin sizinle olan iletişimlerinde ne tür değişiklikler meydana geldi? Açıklayınız.
9. 6 Şubat depreminden sonra okula ya da başka bir binaya girdiğinizde neler hissediyorsunuz? Açıklayınız.
10. 6 Şubat depreminden sonra düşük seviyede oluşan artçı sarsıntılarda neler hissediyorsunuz?
11. 6 Şubat depreminden sonra herhangi bir bina içerisinde sallanan bir nesne ya da bir gürültü duyduğunuzda neler hissediyorsunuz?
12. 6 Şubat depreminden sonra öğretmenler üzerinde oluşan psikolojik durumun eğitime etkisi sizce nasıl olur? Açıklayınız.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 17.10.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2023/18

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Mevcut çalışmaya her araştırmacı eşit katkıda bulunmuştur.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur ve yazarlar arasında da çıkar çatışması söz konusu değildir.